

»Imaš mi kaj naročiti za čas, ko te ne bo doma?«

»Obilo! Ali poznaš še Kreslinovo obitelj?«

»O dobro, kaj je ž njo?«

»Ali veš, da je postal Kreslinov sin Pavel odvetnik, da je danes rešil grofa Edlinga?« Mati in hči poslušata pozorno.

»Papa, ali oni Pavel, ki je bil z nami na letovišču?« vpraša Magda.

»Baš isti. — Vesta, kaj je njegov oče? — Moj brat, sin iste matere!«

»In tega nam nisi povedal prej?«

»Ker ni bilo treba. Čujte ob kratkem vso povest, kajti mudi se mi na pot. Peter Kreslin je bil moj mlajši brat, prišel je na svet grbast in ves izpačen, skoro so se ga prijele še osepnice in ga izpačile popolnoma. Mojih starišev je bilo sram takega sina, dali so ga revni ženici na kmetih in za ogromno svoto denarja je obljubila, da nikoli ne izda, čegav sin je nje gojenec. Tako je ostalo vse doslej tajno.«

»Moj Bog, ali je mogoče?« vzklikne Bergerica in se prime za glavo.

»Zdravi ostanite!« reče Berger in izgine mej vrati — — —.

Iz nekdanjih dnij.

(Spisal J. O.)

7. Pred Jamo.

Minila je od takrat cela vrsta let, vendar se spominjam še kaj dobro onih počitnic. Nekega večera — menim, da je bilo sv. Jerneja dan — sedim v svoji sobi in prebiram staro knjigo, ki sem jo našel v stari očetovi skrinji. Bila je stara in oguljena, kakor bi bila tiskana za časa očaka Abrahama. Kar potrka nekdo na vrata in v sobo stopi moj tovariš Ivan.

»No, če pa ti ne najdeš konca sveta, drugi ga tudi ne bo. Vedno čepiš pri knjigah in si ne privoščiš nobene vesele ure. Kam pojdeva jutri si kaj ogledat?«

»»Kam hočeva iti«, pravim jaz. »»Ni je več v bližini podmoli, ki bi je ne bila iztaknila, tudi ne griča, s katerega bi ne bila ogledovala okolice.««

»Veš kaj? — Včeraj so mi pripovedovali ded o Predjamskem gradu, kako tiči pod skalo, visoko nad brezdnom i. t. d. Kaj, ko bi midva šla jutri in si ga ogledala? Kakor se vidi, vreme bo kaj ugodno.«

»»Saj res. Tudi jaz sem čul o tem marsikaj in vedno me mika, da bi videl z lastnimi očmi to čudno poslopje. Zjutraj, ko se zdani, me pokliči, in potem odrineva.«

»Zgodijo se, kakor si rekel. A stemnilo se je, in meni se mudi domov. Na zdravje!«

Pri teh besedah Ivan odide. Jaz pripravim vse, kar bi bilo potrebno za pot, in se kmalu vležem spat.

Drugo jutro jo že na vse zgodaj mahava mimo zelenih poljan. Solnce je jelo vzhajati in je naji pozdravljalo s svojimi prvimi žarki. Drobni ptički so veselo čivkali prepevaje svoje jutranjice. Med živahnim pogovorom dospeva kmalu v vas Hrenovice. Bila sva na pol pota. V senco košate lipe sedeva, da bi se malo odpočila in okrepčala z brešnom.

»Na jako lepo vreme sva naletela«, pravi Ivan. »Solnce sije tako ljubo, kakor bi se veselilo z nama vred.«

»Zares sva srečna danes. Toda idiva dalje. Glej, Nanos imava že pred seboj. Menim, da dospeva kmalu do svojega cilja.«

Vstaneva in kreneva koncem vasi na levo in prideva kmalu do Landola. Tu se začenja cesta, po kakoršni še nisem hodil do tedaj. Opiše se z dvema besedama: hrib in dolina. »Jar'k se za jarkom vrsti«, bi lahko zapel takrat, ko bi mi bila prišla ona pesem podobnega začetka na misel. Svet je tu večinoma gol, kakor na Krasu sploh, a marljivi kmet si je s pridno roko priboril mnogo rodovitne zemlje.

Ko tako opazujeva okolico, prispeva na vrh precej strmega klanca. Tu kar obstaneva in strmiva: Pred nama se razprostira ozka dolina, podobna kotlu, v ozadji dolinice pa štrli sredi skalovitega gorovja strma pečina v nebo in na nji zagledava sivi grad Luegg ali »grad pod Jamo«.

Polna začudenja se spustiva v dolino in se bližava gradu.

»Kaj neki tako šumi?« zavzame se tovariš.

Bližje stopiva in zagledava globoko pod gradom deroči potok Jamšico, ki drvi z velikim šumenjem v skalnati prepad.

Ko zreva zavzeta v globočino, pride k nama logar, ki stanuje v gradu, in naji povpraša, če si želiva ogledati grad.

Midva pritrdiva, dava mu vsak desetico, in takoj je bil pri volji razkazati nama vse, kar ima grad zanimivega.

»Le toliko počakajta, da grem po svetilko«, pravi in odide brzih korakov v svoje stanovanje.

Ko se vrne, odpravimo se v grad.

Po jako umetno izdelanem potu gremo nad groznim prepadom in pridemo čez majhen most do vrat, katera sva videla že popreje nad breznovim žrelom, a nisva vedela kam držé.

Vstopimo, in logar prižgè svetilko. Molcé korakamo precej dolgo po vlažnem tlaku, dokler ne pridemo zopet na prosto. A kaj zagledava tu? Kdo bi si bil mislil, da stoji tu cerkvice, saj ko sva se bližala gradu, nisva je videla, ali sva jo morebiti prezrla! Logar nama pokaže ob zidu spominsko ploščo, kjer spi baje poslednji vitez Erazem smrtno spanje. Živo mi stopi pred oči njegova smrt, o kateri sem bral v povesti »Erazem Predjamski«.

»V miru spavaj!« vzdihnil sem. »Junaško si se držal v tem gradu, a sedaj počivaš tu pozabljen od vsega človeštva.«

Zamislil sem se, globoko zamislil, tako, da sem le malo čul logarjev opomin, naj gremo dalje.

Takoj pri vratih nama pokaže vodnik jako tesno, v zid izdolbeno ječo, kamor so baje zapirali zločince, ki se niso hoteli takoj udati.

Nato gremo v prvo nadstropje, kjer vidimo dve ječi, jedno strašnejšo od druge. Prva je globoka in izdolbena iz žive skale. Tu sem so metali, kakor je nama pripovedoval logar, zločince, obsojene na smrt. Zapuščeni od vsega sveta so nesrečniki tu umirali gladu in žeje. Dejal je tudi, da so našli tu človeške ogrodi. Mene je pri tem kar groza obhajala. Zapustivši ta strašni kraj gremo dalje ter pridemo do domače kapelice. Od tu krenemo na drugo stran in dospemo po kamenitih stopnicah v odprto duplino, kjer se nam odpre kaj veličasten razgled čez okolico tja do skalovitega Nanosa. Kaj vesel sem bil, da sem zopet prišel na prosto in dihal čisti zrak.

»Glejta«, pravi nama logar kažoč na predrto steno. »Tu sem so padale krogle iz topov in prebile steno, ki je ubila zadnjega viteza.«

Nato nama pripoveduje tudi povest o Erazmu Predjamskem, o baronu Ravbarju in o izdajalcu Franu.

Zelo se je bil že zavlekel dan, ko smo korakali po stopnicah nazaj proti izhodu. Nekako tiho sva korakala z Ivanom proti domu. Premišljevala sva, kaj sva videla ta dan, in kako je vse posvetno minljivo.

Svetniki-ljubitelji in ljubljenci živalij.

(Po Fr. Lindenu priobčuje Jos. Volc.)

XXXV.

Sv. Izidor († 1170) je bil priprost kmet na Španjskem. V zimskem času, ko je globok sneg pokrival zemljo, je nesel nekoč vrečo žita v malin. Kar zagleda tolpo lačnih ptičkov na drevesu. Hudo se mu zasmilijo uboge živalice in takoj odkoplje z rokami in nogami nekaj snega ter potrese precejšnjo merico žita iz vreče. Njegovi spremljevalci se mu smejejo, da tako neumno trati svoje žito. Toda Bog je pokazal, kako vseč mu je bilo to delo usmiljenja. Zakaj, ko je dobri Izidor prišel v malin, ni kar nič žita manjkalo v vreči in njegovo žito se je tako namlelo, da sta bili dve vreči polni moke.

XXXVI.

Sv. Godrik († 1170) je živel kot puščavnik v gozdu grofije Norfolške na Angleškem. O njem se pripoveduje ta-le ganljivi dogodek: Blizo celice sv. Godrika se je zbralo več lovcev na lov. Tu zasledijo prav posebno lepega jelena ter ga preganjajo s psi. Med divjim kričanjem in lajanjem pribeži k celici sv. Godrika in se začne milo glasiti, kakor bi prosil vsprejetja. Godrik se usmili upehane in preplašene živali ter jo sprejme v svojo celico. Kmalu nato se približajo lovci; Godrik gre zopet ven, zapre vrata in jih pričakuje. Ko pa so psi zgrešili jelenovo sled, povrnili so se zopet k svojim gospodom. Le-ti pa še niso mirovali, marveč so si delali pot skozi goščavo, dokler niso prišli do svetnika, ki je stal pred vrati. Vprašajo ga za jelena. Godrik noče